

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Нью-Йорку: —
BARELY 7-4125
УНСоюз: BARELY 7-5837

PIK LXXVI. Ч. 123. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ЛІПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 2, 1969 No. 123. VOL. LXXVI.

КОРОТКІ ВІСТІ

Віторок, 1 липня 1969

В АМЕРИЦІ

У ВІЛОМУ ДОМІ ВІДПРАВИВ в минулу неділю Богослужбу жидівський рабін Луїс Фінкельштайн, канцлер жидівського Теологічного семінару в Нью-Йорку. Однак перед тією відправою Лютеранський хор відспівав християнське пісню, наприклад, якої говориться про Святу Тройцю, якої не визнають жиди мейсерові віражизмани. За встановленим за президента Ніксона порядком — у Вілому Домі кожної неділі відправляється Богослужба за іншим визнанням, щоб підкреслити релігійну толерантність та асенародний характер президента Америки. Пані Ніксон видала видали окремою книжкою проповіді, що були виголошені в Вілому Домі.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРЕЗИДЕНТИ НАДАЮТЬ так звані "персональні титули" амбасадора або міністра дипломатії, чи тимчасовим репрезентантам Уряду в різних спеціальних місцях, щоб ті особи мали більший авторитет. Однак голова сенатської Комісії для закордонних зв'язків сен. Дж. В. Фулбрайт спротивився такій практиці, яка вимагає Сенат, щоб повинен затверджувати кожного нового амбасадора. Припускають, що число "персональних амбасадорів" буде збільшено.

З МІТНОГО УРАДУ ВІДПІШОВ у стан спочинку його голова, Лестер Д. Джансон після 36-ох років праці в тому Уряді. Він діставав 28.000 дол. річної платні, але саме недавно підвищено ту платню до 36.000 дол., що їх дістає вже його наступник. Митний уряд приспоровив державний скарбничі в мін. році 3.600.000.000 дол. з митних оплат. Кошти адміністрації Митного уряду стоять у пропорції до його прибутків як 1:33, себто — за кожних видаткових 3 долари Митний уряд дістає 100 дол. Лестер Джансон відзначався незвичайною чесністю, суворістю і відданістю своїй праці і він відставив великою пошаною в Уряді й Конгресі.

ПРЕСТИЖ АМЕРИКИ ПОНІЗНИВ в громадській думці світу — твердить спеціальною покликанна 5-тижневна Американська Дорада Комісія в справах інформації, на чолі якої стоїть Франк Стентон, президент радіо-телевізійного Колумбія Бродкестинг Систем. Названа Комісія подала низку причин некорисної думки у світі про Америку, ніж як — закордонну політику, вучилич і університетські аватро, зріст злочинства і т. п.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО ІНВЕСТИГАЦІЙ (ЕФБІАІ) виявило на судовій розправі в Ньюарку, Н. Дж., записи із тайного підслуху, що його ЕФБІАІ переводило роками в головній квартирі лідера підпільної злочинної організації Мадфі, Саймона Річчо де Каваліанте. Проголошені в суді підслухані розмови того голову могутньої, широко розгалуженої злочинної організації мало на цілі, між іншим, доказати доцільність системи поліцейного підслуху, вусередині принципів осперяжати такої методи, яка ніби порушує конституційну недоторканість приватного дому.

ЧОРНІ ВІСТРЕМІСТІ ВИДАЛИ 23-сторінкову книжечку для дітей з кольоровими рисунками, де м. і. представлено, як-то діти проколюють ножем поліцейця і т. п. "популярні" методи виховання. Ця "Ліпсостарова книжечка чорних пантер" викликала обурення серед сенаторів у Вашингтоні, як наявний доказ політичного й морального характеру "чорних пантер".

КОШТИ ПРОЖИТКУ в ЗСА ЗРОСЛИ за перших чотирьох місяців урядування Річарда Ніксона на 2,2%. Фахівці потішають себе, що темп зросту цін дещо сповільнився.

У СВІТІ

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ винайшов собі новий шлях масового перекидання зброї і всяких припасів для свого війська і для В'єтконгу в Південному В'єтнамі: по черзі порту Шігангуль в Камбоджі. Голова Камбоджани князь Нородом Шігангу, очевидно, знає про це, але толерує, якимось чином виступає активно проти сусіднього мілітарно-сильнішого Північного В'єтнаму, з яким Камбоджа має дипломатичні зв'язки. Камбоджа живе також в "приязні" з Комуністичним Китаєм, зате зірвала дипломатичні зв'язки з ЗСА, закінчивши їх порушення кордонів Камбоджі американськими військами у Південному В'єтнамі.

ІНДІЇ ДУЖЕ СТУРБОВАНА, що Комуністичний Китай збудував битий шлях від Кашгару в західній китайській провінції Синцзян до Гімалаїв, в Кашмірі, що належить до Пакистану. Комуністичний Китай вислав був до Пакистану 12.000 своїх військ, щоб вони будували той шлях, і те військом бачило все це перебував в Пакистані. Індія вбачає у цьому велику загрозу для своєї безпеки.

НА МАДЯРСЬКІЙ ПЕРЕВЕДЕНО реформу високого шкільництва з заповненням студентами у 89 тамошніх високошкільних установах більший голос в справах гуртожитків та призначанні стипендій. Водночас, на Мадярській значно покращалася господарська ситуація внаслідок переведення цілого ряду таких самих реформ, що їх Совіти заборонили переводити — в Чехо-Словаччині.

ЧЕХСЬКИЙ ПАРТИЙНИЙ ШЕФ ГУСТАВ ГУСАК НАРІКАВ, що в Чехо-Словаччині панівний тепер "настрій резниці", депресії і песимізму". Водночас прем'єр-д-р Олдржих Чернік таврував у промові, яку виголосив в минулу п'ятницю до групи старших членів компартії, що господарська ситуація в ЧССР погіршується внаслідок тихого масового саботування праці чеськими робітниками. Це своєрідний "швейкізм", — назва від героя повісті Ярослава Гашека "Добрий воля Швейк", який зумисне здавав придукуватися, щоб не служити в австрійському війську.

В ІТАЛІЇ ВІДБУВСЯ 48-годинний страйк начальників залізничних станцій: в тому часі залізничний рух в Італії був цілком дезорганізований і тільки чудом не було ніяких катастроф. Страйк мав матеріальне підґрунтя.

У ВІСІАНСЬКІЙ ЗАТОЦІ БІЛЯ ІСПАНІЇ ЗУДАРИЛИСЯ в минулу неділю великий на 28.778 тонн містоті танкер "Ля Флеш" з британським вантажним кораблем "Канберра Стар" містоті 8.398 тонн. У тій катастрофі не було людських жертв.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ДІТЕЙ ПЕРЕЛЕТІЛИ 17 червня ц. р. нильно над Каїро, навіть над мешкальним домом президента Насера, зробили масу фотографій та спокійно відлетіли, без ніякого спротиву з боку єгипетського летунства і навіть без проголошення в Каїро летувальної тривоги. Це було власне причиною, чому раптом в минулому тижні димасіювали командант єгипетського летунства віце-маршал Мустафа Шалябі ель-Геннаві і шеф єгипетської протилетувальної оборони ген. Гаасан Гамель. Найбільше летували советські військові "дорозники", себто генерали, stationed в Єгипті, як-то ізраїльські летуни можуть безкарно заїхати вглуб Єгипту.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРОДОВЖИЛА ЗАКОН ПРО ДОДАТКОВІ ПОДАТКИ

Вашингтон. — В понеділок, 30-го червня, Палата Репрезентантів більшістю 210 проти 205 схвалила запропонований Урядом президента Ніксона законопроект, продовжуючи ним додаткові податки від надмірних прибутків, відкликаючи сім відсотків інвестиційного кредиту та звільняючи від федерального прибуткового податку яких 13 мільйонів родин, що мають малі прибутки. Перед самим голосуванням лідер республіканських членів Палати конгресу Джеральд Р. Форд відчитав скерованого на його адресу листа від президента Ніксона, в якому заповідається "багаторазну реформу" податків. Президент закликав Палату, щоб "немає причин, чому б законопроект про далекойдучу

реформу податків не мав бути представлений Конгресом цього літа", що такий план уже був заповіданий Конгресовою Комісією спосібів і засобів та що це є також у плані Уряду. Проте, Президент додав, що в першу чергу треба припинити інфляцію і для тієї мети необхідно продовжити додаткове оподаткування. Запевнені президента Ніксона розвіяло сумніви багатьох конгресменів, що Уряд здобувши від Конгресу апбодату на продовження додаткового оподаткування, "забуде" про необхідність далекойдучих податкових реформ. Закон про продовження додаткових податків схвалено лише на кілька годин перед його вигасенням, бо дотепершній закон у цій справі кінчався того ж дня о 12-й годині ночі.

Бюджетовий рік ЗСА закінчився надвишкою

Вашингтон. — В понеділок 30-го червня закінчився урядовий бюджетовий рік і хоча кінцевих підсумків ще не проголошено, то загально вважється, що бюджет країни вперше за останніх дев'ять років закінчився надвишкою у висоті меншій, як один мільйон доларів. Останній раз Америка мала бю-

джетову надвишку в 1960-му році і тоді та надвишка виросла тільки 240 мільйонів доларів, але й висота бюджету в тому часі була майже на половину менша від теперішньої. В загальному урядові видатки в тількищо закінченому бюджетовому році виросли 186 мільйонів доларів.

Планують реформу Пентагону

Вашингтон. — Президент Ніксон створив окремий панаель президент Ніксон найменував Гілберта Фінцго, президента Ради та головного ексекютивного урядового Метрополітального Компанії Життєвого Забезпечення в Нью-Йорку. Секретар оборони заповів, що впровадженні близьких двох тижнів до того студійного панелю покличеться ще 12 до 15 осіб з-поміж промисловців, правників, економістів та робітників.

Головою студійного панелю президент Ніксон найменував Гілберта Фінцго, президента Ради та головного ексекютивного урядового Метрополітального Компанії Життєвого Забезпечення в Нью-Йорку. Секретар оборони заповів, що впровадженні близьких двох тижнів до того студійного панелю покличеться ще 12 до 15 осіб з-поміж промисловців, правників, економістів та робітників.

Посилюється натиск русифікаторів на середні технічні школи в Україні

Київ. — Щоб кандидат на студента в кількох інститутах у Дніпропетровському адзла іспити, він повинен володіти російською мовою краще, ніж українською, бо має здавати іспити "з російської, або в української мови". Щоб вступити до Технікуму електрофікації сільськогосподарства, треба здавати іспити з української мови й математики, а ті, "що не вивчають української мови, складають екзамен з російської мови". Газета "Молодь України" з 25 червня сповістила, що для вступу

до Івано-Франківського Інституту нафти і газу треба здавати, крім фізики й математики, іспити з української мови й літератури, або з російської мови й літератури, а для вступу до Хемічного-Технологічного технікуму в Калуші — треба здати іспити "з російської, або з української мови", себто російська мова в тому закладі на ковалішній Станіславщині, в осередку західної частини України, поставлена на перше місце. Також Інженерно-будівельний інститут в Одесі вимагає, щоб кандидат здав

В Аргентині під час відвідин Рокефеллера проголошено віймовий стан

Під час демонстрації в Буенос-Айресі проти відвідин губернатора Нелсона Рокефеллера демонстранти втілюють від поліції, що розганяє їх слізними газами.

Буенос-Айрес. — У понеділок 30-го червня аргентинський уряд проголосив у цілій країні віймовий стан у намагаючись припинити протиурядовий терор та робітничі заворушення у зв'язку з відвідинми губернатора Нелсона Рокефеллера, який відвідав Аргентину з доручення президента Ніксона. Віймовий стан проголошено негайно після того, як невідомі терористи убили Августа Вандору, одного з найбільш впливових робітничих

провідників, та після закінчення до крайового страйку робітничої спілки сталеварників. Вандора вбито в його бюро саме в тому часі, як губернатор Рокефеллер мав нараду з президентом Аргентини. Убитий Вандора був колишнім приятелем диктатора Хуана Перона, а тепер його гостро критикували ліві робітничі провідники за його підтримку та симпатії до військового уряду президента Онганія.

Табір в Бенєті це пастка для комуністів — твердить його командант

Сайгон. — Південно-в'єтнамський полковник Нгуєн Бю-Ліан, командант військового табору біля містечка Бенєт, за який від травня ц. р. ведеться завзятий бій з комуністами, заявив журналістам, що той табір влаштований біля кордону "Іаосу, Камбоджі і Північного В'єтнаму зумисне для того, щоб приманити комуністів і нанести їм нищильні втрати. У тому таборі є коло 1.000 південно-в'єтнамських і американських воїнів, які проте користуються підтримкою з боку американської артилерії і летунства. Яких 5.000 комуністичних воїнів облягають той табір, обстрілюючи його постійно своєю артилерією, по-

ставленою на довільних горбах. Альянти мають коло 3.000 воїнів недалеко табору, але — хоч удалося двічі тричі перевезти поставлення до табору також сучасним шляхом, проте облога табору ще остаточно не перервана і не зліквідована. Названий південно-в'єтнамський полковник заповів, що це станеться в короткому часі, після того, як альянти очистять довільні горби з ворожого війська.

Нові лінії підземної залізнички у Києві

Прокладати будівництво "Свободи" чи "метрополітену" в Києві наткнулися між станціями "Завод більшовиків" і "Жовтєва" на потужній підземній водній течії. Їх стримують, прориваючи тунель для нової залізнички, з допомогою стисненого повітря. Працювати там можна тільки по 2-3 години, за які робітники прокладають 15-20 сантиметрів тунелю. Підземна залізничка вестиме від "Заводу більшовиків" до Святошинна.

Відвідини Ніксона у Румунії — сенсація в комуністичному світі

Букарешт. — Румунські газети принесли в минулий понеділок 30 червня вістку про приїзд президента Річарда Ніксона в одному реченні на першій сторінці, без ніяких коментарів ані світлини. Так само в радіо подано ту вістку в одному реченні, між іншими вістками. Проте, за твердженням західних обсерваторів в Румунії та в інших сателітних країнах, вістка про приїзд президента Ніксона до Румунії стала найбільшою сенсацією однаково для керівних тамошніх комуністичних кіл, як і для широкого громадянства. Румуни надзвичайно горді — твердять американські кореспонденти в Букарешті — і вважають відвідини Ніксона за доказ призначення з боку Америки і усього вільного світу за політику незалежності, яку веде румунський президент Ніколай Чеушеску. Непри-

ємний закордонно-політичний відгук тих відвідин в Західній Німеччині з уваги на кінцевість пересування вже вдруге дати запланованих відвідин канцлера Курта Георга Кізінгера у Вашингтоні. Він мав приїхати до Вашингтону 4 серпня, тепер приїде 7 серпня. Президент Р. Ніксон пробуде до Букарешту 2 серпня і поплудні і відлетить відтуда наступного дня вполудне. Румунський і інші сателітні інформаційно-пропагандистські апарати не розголошують відвідин Ніксона на велику мірку — не знаючи, як Москва дивитиметься на цю подію звичайно горді — твердять американські кореспонденти в Букарешті — і вважають відвідини Ніксона за доказ призначення з боку Америки і усього вільного світу за політику незалежності, яку веде румунський президент Ніколай Чеушеску. Непри-

Закінчується підготовка до відзначення Тижня Поневолених Народів

Нью-Йорк (М.Ш.). — На засіданні Комітету Тижня Поневолених Народів, що відбулося в Нью-Йорку під головуванням судді Меттью Троя, прийнята і остаточно узгоджена програма відзначення Тижня Поневолених Народів: учасники зберуться 13-го липня на розі 5-ої Євеної та 59-ої вулиці о год 9:30 ранку і очолені ветеранами та представниками поневоплених народів, з прапорами відійдуть о годині 10-й зорганізують до "Бенд Шелл" у Центральному Парку, де після короткого Молебня, що його відправляє адміністратор УАПЦ в екалі о. Сергій Кіндзерський — Пастихін, відбудеться маніфестаційна

частина. У маніфестації у неділю 13 липня українці стануть окремим групу із своїм маршлом, на якого запрошено мец. Романа Гутляча, голову Об'єднаного Комітету Метрополії Нью-Йорку. Під час маніфестації виступатиме мгр. Слава Стецюк, суддя Меттью Трой, д-р Куценко-канг, конгресмен Вільяма Китаю, а посадник Нью-Йорку Джан Ліндзі відчитатиме міський прокламацію Тижня Поневолених Народів. Керівником маніфестації буде д-р Іван Дочев. Після маніфестації відбудеться прийняття в готелі Коммодор. Маніфестація проходить під кличем: "Свобода всім уярмленим народам!"

Сотні українських дітей у Вінніпегу вивчають рідну мову в публічних школах

Вінніпег. (А. В.). — Цього року записалось багато сотень українських дітей 7-ої і 8-ої класи, а також вищих класів середніх шкіл на науку української мови в місті Вінніпегу, разом з усіми підміськими громадами. В громаді Вест Кілдонан, до 8-ої класи на шкільний рік 1968-70 в Джеферсон Джульор Гай Скул вписалось теж понад 20 дітей на українську мову. Шкільна Рада цієї округи, за старанням української радної пані Леонтини Радчук, рішила потвердити включення української мови в предмет навчання цієї школи у Вест Кілдонан. Рівночасно на рекомендацію директора Джеферсон Джульор Гай Скул вислано учительку цієї школи пані П. Піру на однотижневий курс методи навчання за зорово-

звуквою системою Чилтон-Діліс, який цього тижня відбувається в Едмонтоні. Алберта, для обслуги учителів державних шкіл цієї провінції. Хоч в інших школах великого Вінніпегу навчання української мови за зорово-звуквою методою є остаточно затверджене шкільною владою, навчання нашої мови в Джеферсон Джульор Гайскул в наступному шкільному році введено поки що на тимчасовій базі. Щоби, після одностороннього досвіду, Джеферсон Джульор Гай Скул могла остаточно і настало впровадити українську мову в програму цієї школи, наші батьки мусять подбати про те, щоб більше українських дітей вписалось на українську мову і то не лише до одної 8-ої класи, Піру на однотижневий курс методи навчання за зорово-

Округа УНС стейту Коннектикат відзначить 75-річчя УНС і 60-річчя 277-го Відділу

Гартфорд (Н.Н.). — 27-го червня підготовчий комітет, вибраний округною нарадою дня 8-го червня, відбув засідання в УНДомі в Гартфорді, де обговорено підготовку бенкету для відзначення 75-річчя УНСоюзу і 60-річчя 277-го Відділу, одного з найбільших відділів в стейті Коннектикат. Народами провадив голова округи проф. Ів. Телюк. Бенкет заплановано відбувати в неділю, 14 вересня ц. р. о год. 1.30 по пол. в залі УНДому в Гартфорді Головиним промовцем буде гол. предсідник Йосип Лісгорі. В містечкій частині, яку підготував п. Дутко, візьмуть участь: жіночий квартет "Черемшина" з Гартфорду, оркестра СУ-

МА і ансамбль танцюристів "Веселка" з Нью-Гейвен, підкер. п. В. Гіни. Виготовленим запрошені і білетів займаються дир. Е. Гомотюк і п. Мельник з Гартфорду. Святом буде керувати головою округи проф. І. Телюк. Після бенкету відбудеться танці. Підготовчий комітет надіється, що все членство УНС стейту Коннектикат візьме обов'язкову участь у цьому бенкеті, щоб разом із ширшим громадянством відзначити 75-річчя УНСоюзу. В склад підготовчого комітету входять: п. Е. Гомотюк, Васильєнко, Дутко, Мельник і Дерляк з Гартфорду; І. Телюк, В. Добчанський і В. Гіна з Нью-Гейвен; п. Романішин з Нью-Бритен і п. Калод з Вілметтуну.

ЛІТНІЙ СЕЗОН НА СОЮЗІВЦІ ПОЧИНАЄТЬСЯ ЦЬОГО ВЕЛИКОГО КІНЦЯ ТИЖНЯ

Союзівка, Кергонксон. — Уже завтра, в четвер 3-го липня, починається — з нагоди Свята Незалежності 4-го липня — великий кінець тижня, що є на час святково-формальним започаткуванням вакаційного часу. Між тисячами й тисячами автомобілів, що вже завтра по полудні почнуть справжній "ісход" з великих міст, будуть напевно і сотні таких, що їхатимуть на Союзівку, осело Українського Народного Союзу в Кетсильських горах, на яку — як відомо — "ведуть усі дороги" та на якій з цим великим кінем тижня починається вакаційний сезон з безліччю весільних, культурно-мистецьких і товариських атракцій. Серію цюгоричних вакаційних імпрес — після короткої вчорішності з нагоди Свята Незалежності — започаткують на Союзівці найкращі і найміліші — дівчатка з дитячо-

Хор "Сурма" з Рочестеру зі своїм диригентом С. Пасікою.

го табору під проводом своєї директорки пані З. Піріє вшаштують "Ніч під Івана Купала" в четвер, 3-го липня, о год. 8:30 вечером. Після того буде завава при влаштованні атракційного будиноків четверту третю "Троїнди" (Л. Мороз, Х. Гарасовська та Л. Дершін) з Тонією. Після концерту знову завава при оркестрі "Амор". Це ці головні імпреси під час

честеру під диригентурою п. Савена Пасіки. Після конкерт — завава при оркестрі "Амор" з участю І. Раковського. В суботу, 5-го липня, великою атракцією буде конкерт двоногого третю "Троїнди" (Л. Мороз, Х. Гарасовська та Л. Дершін) з Тонією. Після концерту знову завава при оркестрі "Амор". Це ці головні імпреси під час

великого кінця тижня, бо за атракцією можна вважати, власиво, кожну годину побуту на цій незрівнянній оселі, з купелем басейном, тенісовими кортами, чудовими околищами, неперевершеною кухнею та всіми вакаційними угодженнями для тих, що бажують відпочити і культурно розважитись.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не несуть відповідальності за зміст. Становище редакції.

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07303

Нова подорож Ніксона

Заповіджена на другу половину цього й початок наступного місяця подорож президента Ніксона до 5-ох азіатських держав — до Румунії — одна з довгої черги його подорожей по всьому світу, що їх він відбуває упродовж своєї політичної кар'єри як член Конгресу та віце-президент за Д. Д. Айсенахера і — формально — як приватний громадянин, потенційний кандидат на найвище становище, отож, в очах закордонної неофіційної репрезентанти Америки. Одним з найповніших аргументів за кандидатуру Ніксона на президентство ЗСА було ствердження факту, що це — політик, закордонно-політичний досвід якого спирається не на читаних звідомленнях та розмовах з акредитованими у Вашингтоні репрезентантами, а на особистому знанні десятків країн і їх лідерів на обох півкулях світу.

І тому відбува Ніксоном у лютому, березні ч. р. подорож до 5-ох столиць Західної Європи мала великий успіх: в усіх тих європейських столицях вітали Ніксона, як „свого“, як давнього знайомого! Насторожений супроти Ліндона Джансона французький президент Шарль де Голль призначив поставити до відвідин відвідаю йому особисто знайомого Річарда Ніксона, і ті відвідини створили іншу, куди кращу атмосферу у французько-американських відносинах. Так само Західна Німеччина й інші західноєвропейські держави скористали з тих відвідин Ніксона, відставивши від нього застереження, що в американсько-соевських переговорах Америка не „продасть“ їхніх інтересів за будь-які концесії Москви, наприклад, у ділянці роззброєння.

Подібну місію має Річард Ніксон у своїй заповідженій подорожі до 5-ох азіатських держав. Як твердить преса, в таких південноазійських, тихоокеанських і далекосхідних країнах, як Філіппіни, Індонезія, Таї (Сіам), Індія і Пакистан, куди поїде Ніксон, як також Японія, Південна Корея, Тайвань (Формоза), Австралія і Нова Зеландія, що їх одночасно відвідав державний секретар Вільямс Роджерс, поставили дезорієнтація і стривоження у зв'язку з заподіяванням ще в ході війни ступенем стягування американського війська з В'єтнаму. Годі дивуватися, що це мусило породити логічний сумнів: чи Америка не змінило радикально свої закордонної політики по лінії незацікавленості азіатськими справами, — чи „неоізоляціонізм“, що його недавно публічно таврував Ніксон, таки не має впливу на офіційну американську закордонну політику, і чи Ніксон не ринить поступитися внутрішньоамериканським опонентам антагонізму Америки у небезпечній закордонній конфлікті — допущення інтересів військових азіатських і тихоокеанських держав? Отож ця подорож Ніксона має розв'язати острах правителів тих країн. Правда, можна припустити, що Ніксон у відрядженні з азіатськими лідерами напоятиме так само, як робив це у відрядженні з південноєвропейськими президентами Нігуеном Вас Тіс під час минулої рокової зустрічі на острові Мідей, що вони, загрозені советським і комуністичними імперіалізмами, які використовують свої форпости в Індонезії, в Індії і Північній Кореї, — повинні самі більше уваги й більше зусиль прикласти для самооборони, не звернувшись тільки на американську збройну потугу.

Однак, своєрідну сенсацію викликала запланована подорож Ніксона не так до азіатських столиць, як до Бухаресту, столиці комуністичної Румунії. Дійсно, румунські комуністи виявили хист, створивши з тієї балканської країни своєрідний феномен: ніхто з Румунії є єдиною у світі країною, яка має добрі дипломатичні зв'язки з Москвою і Пекінгом, з Тель-Авівом і Каїром, з Східним Берліном і В'єтнамом. І не американська дипломатія виявила ініціативу щодо відвідин президента Ніксона у Бухаресті, а румунська амбасада передала йому запрошення від президента Чаушеску, виявляючи найбільше зацікавлення, щоб Ніксон туди поїхав. За тиждень перед відвідинами Ніксона у Бухаресті будуть там кремлівські володарі Леонід Брежнєв та Алексій Косігін, і приїзд президента ЗСА напевно не буде їм доводило: візита Ніксона у Бухаресті буде демонстрацією прихильності Америки супроти тих сателітних країн, які мають мужність протиставити диктаторів з Москви і підірвати свою незалежність.

Ніксон — політичний реаліст, його наступна подорож, як і всі попередні, це не виїзд куртузії, а акт з окресленими політичними цілями. І можна з певністю припускати, що ця подорож скріпить престиж Америки та її Президента.

В. Ткач

ПРОБЛЕМИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Таке питання ставлять у своїх номінації Шюма охолодженні колах різних західноєвропейських держав, а напевно також і в Америці, після обрання Жоржа Помпиду президентом Франції і після створення ним нового уряду, на чолі якого став колишній голова парламенту Шабан-Дельма. Відразу після проголошення складу уряду частина європейської преси анігуляла п р и п у щ е н н я, що новий французький уряд, зберігаючи основні інституції 5-ої Республіки і приважуючи багато уваги проблемам фінансово-економічним та соціальним, змінить подорожчачі політичні напрями головним чином у зовнішній ділянці.

Перш за все належить ствердити, що новий прем'єр, хоч і є давнім голістом, не є людинаю консервативного типу і зовсім відзначається тим, що в політиці називають „елетичністю“. Він шукає нових доріг і не прихильно ставиться до старих формул, що їх устійнено за часів індивідуального керівництва політикою генерала де Голля.

Симптоматичною є та обставина, що до нового уряду, крім голістів та їхніх давніх партнерів „незалежних республіканців“, належать три міністри з групи демократичного центру, що стояли в досить гострій опозиції до політики ген. де Голля. Воно, як і незалежні республіканці, відомі своїм так званим європейським настановам. Їхні впливи в напрямку зацікавлення співпраці з іншими західноєвропейськими країнами, наближення до НАТО, а значить і до ЗСА — дають себе відчувати.

Та найбільше надії покладають європейські політики на особу нового міністра закордонних справ Моріса Шюмана. Він також належить до давніх співпрацівників де Голля — ще з часів війни і французького республіканства. Проте, відомо, що він не поділяє багатьох потягів старого президента у зовнішній політиці.

Моріс Шюман має великий досвід у ділянці зовнішньої політики. Ще перед приходом до влади де Голля, за часів 4-ої Республіки, він довший час був віце-міністром закордонних справ, а потім довгі роки займав становище голови Комісії зовнішніх справ парламенту. В 1962 році він став членом уряду під головуванням Жоржа Помпиду, але за місяць після того подався до дирижів, не погоджуючись з напруженим ген. де Голля, скерованим проти затінення з а х і д н о є в р о п е й с ь к о ї співпраці. Так само треба ствердити, що Моріс Шюман був відомий своїм антикомуністичним настановам.

Тому, коли був проголошений склад нового французького уряду з Морісом Шюманом, як міністром закордонних справ, перші європейські пресові коментарі звучали так: зміна французької закордонної політики. Правда, вже на другий день після

своєї номінації Шюма охолодженні колах різних західноєвропейських держав, а напевно також і в Америці, після обрання Жоржа Помпиду президентом Франції і після створення ним нового уряду, на чолі якого став колишній голова парламенту Шабан-Дельма. Відразу після проголошення складу уряду частина європейської преси анігуляла п р и п у щ е н н я, що новий французький уряд, зберігаючи основні інституції 5-ої Республіки і приважуючи багато уваги проблемам фінансово-економічним та соціальним, змінить подорожчачі політичні напрями головним чином у зовнішній ділянці.

Перш за все належить ствердити, що новий прем'єр, хоч і є давнім голістом, не є людинаю консервативного типу і зовсім відзначається тим, що в політиці називають „елетичністю“. Він шукає нових доріг і не прихильно ставиться до старих формул, що їх устійнено за часів індивідуального керівництва політикою генерала де Голля.

Симптоматичною є та обставина, що до нового уряду, крім голістів та їхніх давніх партнерів „незалежних республіканців“, належать три міністри з групи демократичного центру, що стояли в досить гострій опозиції до політики ген. де Голля. Воно, як і незалежні республіканці, відомі своїм так званим європейським настановам. Їхні впливи в напрямку зацікавлення співпраці з іншими західноєвропейськими країнами, наближення до НАТО, а значить і до ЗСА — дають себе відчувати.

Та найбільше надії покладають європейські політики на особу нового міністра закордонних справ Моріса Шюмана. Він також належить до давніх співпрацівників де Голля — ще з часів війни і французького республіканства. Проте, відомо, що він не поділяє багатьох потягів старого президента у зовнішній політиці.

Моріс Шюман має великий досвід у ділянці зовнішньої політики. Ще перед приходом до влади де Голля, за часів 4-ої Республіки, він довший час був віце-міністром закордонних справ, а потім довгі роки займав становище голови Комісії зовнішніх справ парламенту. В 1962 році він став членом уряду під головуванням Жоржа Помпиду, але за місяць після того подався до дирижів, не погоджуючись з напруженим ген. де Голля, скерованим проти затінення з а х і д н о є в р о п е й с ь к о ї співпраці. Так само треба ствердити, що Моріс Шюман був відомий своїм антикомуністичним настановам.

Тому, коли був проголошений склад нового французького уряду з Морісом Шюманом, як міністром закордонних справ, перші європейські пресові коментарі звучали так: зміна французької закордонної політики. Правда, вже на другий день після

своєї номінації Шюма охолодженні колах різних західноєвропейських держав, а напевно також і в Америці, після обрання Жоржа Помпиду президентом Франції і після створення ним нового уряду, на чолі якого став колишній голова парламенту Шабан-Дельма. Відразу після проголошення складу уряду частина європейської преси анігуляла п р и п у щ е н н я, що новий французький уряд, зберігаючи основні інституції 5-ої Республіки і приважуючи багато уваги проблемам фінансово-економічним та соціальним, змінить подорожчачі політичні напрями головним чином у зовнішній ділянці.

Перш за все належить ствердити, що новий прем'єр, хоч і є давнім голістом, не є людинаю консервативного типу і зовсім відзначається тим, що в політиці називають „елетичністю“. Він шукає нових доріг і не прихильно ставиться до старих формул, що їх устійнено за часів індивідуального керівництва політикою генерала де Голля.

Андрій Бук

ЧИ БУДЕ ПРИПИНЕНА ІНФЛЯЦІЯ ДОЛЯРА?

(2)

Долар, який є підставою валютою у міжнародних торговельних зносинах, лише за останні десятиліття втратив 26 центів. Відправа тут певну роль й психологічний чинник, який спонукає людей купувати потрібні й непотрібні речі з надії на те, що востаннє ціна буде зростати. І вони зростають. Запобігання нагрітості зростає. Персональні позички за перших чотирьох місяців цього року зросли на 11,7% в порівнянні з попереднім роком, і Дирекція Федеральних Резерв зв'язує гріш-кредит, підносячи відсотки. У висліді захистилася Нью-Йоркська біржа і акції корпорацій сильно обновилися.

Часто — густо чути запити покупця: коли Уряд заведе контроль ціни, коли він заморозить платні, і відсотки на позичках перестануть зростати? Всі дорікають, що Уряд діє дуже повільно, неупереджено, бо заїзування гроша, щоб купити хату чи авто, не дає жадного ефекту на зростаючі ціни і платні. Натомість, як Уряд, як Конгрес не мають в плані стосування радикальних протифляційних засобів. Контроль ціни і платень в період „миру“ не годиться, а минула з другої світової війни каваза, як при контролі ціни і платень процвітав чорний ринок, це більше знецінюючі гріш.

Зрештою контроль ціни і платень не зупинить інфляційної преси доставки праці, матеріалів і кредиту. Уряд буде застосовувати теперішню систему дальшого зв'язування гроша, конфузійного кредиту, підвищення податків, збільшення банківських резервів, підвищення відсотків (8,5% можливість до 9,5%), контроль запасів сировини, матеріалів і продукції. Не виключена добровільна контролі ціни підприємствами — продавцями і платінцями.

Теперішній курс монетарної і фінансової політики без сумніву захистить бізнес, але рівночасно перестануть зростати ціни і платні. Ситуація така може повторитися кілька місяців. У висліді інфляційний розвиток народного господарства, який приває вже подорожні ціни і платні (неучаство в історії американської економіки), сповільниться і під кінець цього року треба числитися з господарським застоєм — рецесією, яка може тривати цілий 1970 рік.

Безперечно великий і рішальний вплив на зміну економічного і грошового стану країни матиме закінчення воєнних дій у В'єтнамі. До того ж в недалекий майбутній назрівала нова хвиля монетарної спекуляції. Гріш одних держав зазавдо зисовий у своїй вартості, інших зазавдо зисовий, що спричиняє і спричинятиме нестабільність, як поки не наступить вирівняння. Тому девальвація франка і фунта стерлінгів неминуха. Німецька марка правдоподібно зовсім, після виборів, буде піднесена на зарості. Це саме станеться з дайсисом

гульденом і італійською лірою. Тому заряд Міжнародного Банку, що має утримувати стабільність монетарної системи, опрацює план загального вирівняння валют великих держав світу. Не виключена мала підвишка офіційної ціни золота, що буде доброю розв'язкою фінансування світової торгівлі і спротиву перодери. Піднесена ціна на золото автоматично спричинить малу девальвацію долара, на що потрібно згоди Конгресу. Коли сьогодні долар на внутрішньому ринку і далі втрачає на вартості (за перший квартал 1969 року його купівельна сила зменшилася більше як на сім центів у річному зіставленні) і дотеперішній протидії Уряду не можуть припинити інфляції, — то, з другого боку, той самий інфляційний долар у міжнародних зносинах все ще варті 1/35 частини офіційної ціни унції золота, — ціна, яка зов'язує від 1933 року.

Монетарна система держав світу і далі базується на золоті, бо біля 50% країн тримає свої резерви в золоті, решта в доларах і фунтах стерлінгів, не зв'язуючи на їх застосування вартість. Протягом останнього року монетарна система базувалася головню на американському доларі (розуміється з підкладом золота), бо, як стверджує Дирекція Федеральних Резерв, майже 70% міжнародних бізнесових і торговельних трансакцій оплачувано доларом (60% у попередніх роках). Так, що стандартна система зміни золота вигинає стандарт долара, вартість якого гарантують резерви американського золота, які за 1968 і перший квартал 1969 років зросли на 155 мільярдів доларів.

Однак долар далі втрачає на вартості. Не зупинить його інфляції ні продовження піднесеного обсягу і прибуткового податку, ні підвищення відсотків на позичках, ні інші обмеження, поки не відстане найдовша в історії Америки війна у В'єтнамі, поки не постане затрунення (77 мільярдів працюючих), зисок і беззаставно зростає загроза продукції, надмірні обсяги прибутків.

Не можна стабілізувати ціни, коли є великий попит на продукти — товари, коли життя стопа висока і беззаставно зростає (пересічно на 3% річно), коли економіка країни динамічна.

На душою світових фінансових і економічних аналітиків, інфляції, як такої, на постійно не можна припинити. Її можна зменшити — стримати на певний час відповідними протидіями у військовому стані (час війни — замороження ціни і платень), сподіватися відповідними економічними — фінансовими протидіями.

Постав питання: як переставити людину, який, приймаючи частинно, зростає від інфляції вартість набутого гроша? Засобом і охороною з а п р а ц ю в а н о ю

Лука Луцка

НОВА КНИЖКА МІКОЛИ ПОНЕДІЛКА

Твори Миколи Понеділка не потребують реклами. Він найпопулярніший серед української еміграції письменників. Немає, здається, такої окупції українців у ЗСА і Канаді, де він не виступав особисто, не збирав овації від соток присутніх, які слухали його твори в його ж такі віршотанні. А читав їх він доскопало.

Отже, пишемо ці рядки не для реклами, а на те, щоб занотувати появу цієї нової книжки Понеділка, яка щойно вийшла у Видавничій „Гомон України“ в Торонті під поетичною назвою „Зорепад“.

Відзначити появу „Зорепаду“ треба тому, що він застосує на це своєю високою мистецькою вартістю, і тому, що її автор не соромиться свого патріотизму, як то буває з деякими „модерними“ письменниками, які гадають, що славу легше здобути, вишпівши поза вузькі „провінційні“ межі на широку вселюдську ниву.

Твори Миколи Понеділка тісно зв'язані з рідною землею. Оце „глибоко патріотичне спрямування“ всіх творів, уміщених в „Зорепаді“, підкреслює автор короткої, але ядрою написаної передмови — Юрій Кленовий. У книжці є шість новел і дві повісті: заглавний уже „Зорепад“ та „Любистон на рани“.

Дехто із наших людей так казався з Америкою чи Канадою, що забуває про країну своїх батьків, соромиться свого походження та своєї культури, своїх традицій і релігії. Ці люди радо похоронили б себе те, що відрізняє їх від людей не їхньої крові. Герой новел „Не будить мене“ заявляє, що „якщо до чужини не призначайся“, бо його „напала тут, це невинна душа“. Його „серце, його душа до всякого лиха звикли — тільки не до чужини“.

Хлопець Микола із оповідання „А, маленька“, відкриваючи серце своїй юнацькій любові. Надійці, каже: „Чужина — найгірша мачуха“. Степан із „Нісін“ похвалює жінку й дітей і не має „ні роду, ні племені“.

Але з обличчя воєнних подій відмовляється відтати з судідми, не хоче „злакомитися на чужині“, бо коли 6-им віт, то „кожний хусинчок рідного гнізда за це його прокляв би“.

Любов до свого, рідного, виразно виступає й у всіх інших творах цієї книжки. В „Зорепаді“.

* Микола Понеділок. Зорепад. Торонто, 1969, ст. 472. Мовний редактор Вячеслав Давиденко. Обгортка й ілюстрації Галини Мазепи.

Корисливо, „Любистон на рани“ потяється дід, чи його покійний батько „горіло“. Так, явчу, — відповідал дід. — А чого горіло? — Бо правду любив поклад усе. І за неї йому прийшлося горіти. — А ти, дідусю, краєнина? — Чарівні! Найприродніша в світі: в неї лице — вода з кришні, а голова — жайворонка — птиці. У неї ко

(Закінчення на стор. 344)

Василь Волицький

ДЕЩО ПРО РОГАТИН І ПРО РОГАТИНСЬКУ ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ

(10)

В краю і між українським воцтвом на фронтах невдоволення переходило в гнів. Волки-українці, що з італійського фронту приїздили на відпустки в повному вираді, до своїх частин не верталися. Вони ховалися від ока польових жандармів у т. зв. „зелених кадрах“. Проте і польові жандарми не дуже ганялися з ними. Водочас польова пошта приносила з фронту такі „бойовим духом“ сповнені волицькі голоси: „Передай поздоровлення зеленій кадри. Нехай бережуться хлопці на недалекі діла, але не „фюрер Кайзер унд Ляни“ — не за дісари і державу!“ — писав у серпні 1918 р. з Удіне (італійський фронт) одіоричний підстаршина 41 Червоногоского ш., Дмитро Герич, у 1914 році „молодий січовик“ IV класу Рогатинської гімназії.

У вірі світових подій прийшов Перший Листопад 1918 року. На українських землях Австро-Угорщини постала після 550 років неволі Українська держава. З літтарської слави княжої минувшини виростали

збройні полки, що зараз же ставали на захист відновленої держави — ЗОУНР.

Між першими жертвами боїв за Львів, столицю Держави, поляг на схилах Львівської цитаделі одіоричний підстаршина 55-ш., Гривць Ревуцький з Книселла Вобрецького повіту, учень V класу Рогатинської гімназії, надійний член учнівського Товариства ім. Івана Франка.

Війна розгорялася шораз ширше і влітку 1919 р. буревієм пройшла через увесь край. 14-16 червня, після кривавих боїв за мостовий причілок під Никневом на Дністрі, 22-го і 24-го Бовшів, автор цих рядків і рогатинець з VII класу хор. Іван Мурин, уродженець Залам'я, в рядах 3/24 ім. гетьмана Петра Дорошенка куреня, що того дня був у запасі 8-ої бригади, входили до здобутого вже Рогатина, через Шлігород-Руду, поспішаючи на бойові становища під Філевом.

Упродовж війни, від 1914-го до 1917 року навчання в гімназії було перерване. Під час російської окупації до початку червня 1915 р. москалі використовували гімназійний будинок для воєнних потреб, основно пограбувавши майно гімназії. Від другої декади червня 1915 до осені 1917 р. приміщувався в ньому німецький військовий шпиталь, а на просторому шкільному майдані виріс гарно впорядкований двнарт полгліг, власне померлий у шпиталі важкопоранених воєнів — німців, австрійців, москалів і турків.

Навчання в гімназії було відновлено восени 1917 року. До кінця навчального року 1919-1920 р. гімназія працювала під керуванням проф. д-ра Дениса Лукілювича, що в той час був її директором.

У повсютному часі, від вересня 1920 р. до розв'язання гімназії у вересні 1930 р., під час „славної“ польської пацифікації, обов'язки директорів виконували: проф. Клавдій Білинський, Василь Білецький, Антін Крушельницький, д-р Микола Чайківський, Михайло Кужиль, Євген Голубович і Михайло Кужиль.

Чисельний стан учнів у той час хитався між 550 і 700. В села Рогатинщини верталися заробітчани з Америки, Канади, і їхні зібрані за час війни заощадження корисно позначалися на поліпшенні матеріальних відносин повіту. Це в свою чергу зріджувало у батьків бажання дати своїм дітям кращу освіту. З докопишніх сіл уся здібніша молодь пішла до гімназії. За починком проф. Микитина 1920 р. був відновлений Пласт; 1924 р. проф. Ю. Каменецький зорганізував протигальгольний гурток „Відродження“. Учителський Збір досягнув числа 25. У заглавному часі вчителями гімназії працювали: літературознавець д-р Лука Луцка, Василь Ратич, Степан Глушко і письменник — Осип Турянський, Антін Лотоцький та зазвжди ініціативний М. Угриш-Везірішський, що 1921 р. пробував організувати в Рогатині літературне видавництво „Журавлі“.

У червні 1925 р. відбувся в гімназії перший іспит

зрілості, матура. З доручення Львівської Шкільної Кураторії Іспитову комісію очолював о. д-р Спіридон Кархут, професор Духовної Академії у Львові, що водночас навчав також класичної філології у філії Академічної гімназії. На іспит з польської літератури був делегований поляк, проф. Книжковський. Друга матура відбулася наступного, 1926 року під проводом д-ра Володимира Левицького, відомого українського науковця.

Першого разу іспит зрілості склали 18, другого — 36 випускників.

Гімназія мала право природності групи „Б“ (1). Наші матуранти складали іспит зрілості з 9-ти предметів: релігії, літератури української і польської, історії, латинської, грецької, німецької мови, математики і фізики. Успіхи кожного разу були позитивні. Ця обставина виробляла в громадській думці оправдане перекопання про вищість навчального рівня в нашій гімназії від рівня в польській державній гімназії ім. Петра Скарги і, ясна річ, сприяла її розвитку. Це в свою чергу мобілізувало протукраїнські настрої в колі зацікавлених польонізаторів міста і в кругах Львівської Шкільної Кураторії.

1) В групі „Б“ діяло застереження, якщо учень у VII, а в червні в VIII класі за даного предмету мав оцінку „добре“, а описав таку саму оцінку одержав за матуральну задачу, з того предмету його звільняли від усного опитування.

(Далі буде)

СОЮЗІВКА

ВИХОВНО-ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

РІК IV.

ЧЕРВЕНЬ 1969

Ч. 6.

В ЮВІЛЕЙНОМУ СЕЗОНІ

(Розмова з управителями Союзівки, — пп. Володимиром Квасом і Данилом Слободяном)

— Дозвольте почати нашу розмову традиційним питанням: «Що нового в новому сезоні?»

— Вакаційний сезон, що перед нами, характерний тим, що він стоїть під знаком ювілею Українського Народного Союзу. Управа Союзівки докладе всіх зусиль, щоб своїми силами і засобами віддати належну пошану Батькові - Союзові, відзначити його славу 75-річчя.

— Які маєте плани в цьому напрямку?

— Планів чимало, у нас багато, деякі з них дуже оригінальні і вони напевно зацікавлять наших шановних гостей. І так, ми звернулися до автора опери «Анна Ярославна, д-ра Антона Рудницького, з проханням — виставити деякі фрагменти цієї опери на Союзівці. Йдеться, передусім, про виступи солістів і балетні сцени. Поза тим майже кожна наша розвагова чи мистецька імпреза затримає ювілейно-союзівський тематичний елемент.

Цим справам буде також присвячений окремий «Союзівський День». Нашим бажанням і провідною ідеєю є — зацікавити союзівських справжню нашу молодь. Розвагови і мистецькими програмами, виступами художньої самодіяльності, кудсами українськості та всім іншим засобами постараємося дати молодому поколінню якнайбільше інформації про УНСОЮЗ та його працю і заслуги для Американської України.

— Які інші мистецькі атракції передбачаються в цьому сезоні?

— Як ми вже згадали на початку, планів і проєктів у нас чимало, але їх треба реалізувати, оформити. З деякими мистецтвами чи мистецькими ансамблями чи ведуться переговори, інші дали уже свою згоду і тепер устальюються дати їхніх виступів. Вас напевно зацікавить, що в цьому сезоні виступить у нас Тріо Кубанських Козаків та що цією разом — не підведе! — нас уже знала голлівудська зірка українського роду, яка була гостем на Союзівці минулого літа... Якщо йде мова про розваговий сектор, то в цьому сезоні грати-

ме у нас дві оркестри; по суботам, як дові, бавитиме гостей «Амор», з його солістом, Ігорем Раковським, а в понеділки, середі і п'ятниці гратиме до танців наш новий набуток — оркестра «Союзівка», під музичним керівництвом п-ні Грени Віскуп. Вдячно, хоч і нелегко, роллю майстра церемонії дає виконувати маестро Володимир Гентни.

— Чи маєте цього року проблему з робітниками?

— І так, і ні. З одного боку, ми є в тому щасливому положенні, що в нас щороку є надмір робітників із студентської молоді, з усіх степів Америки, навіть з Канади! З другого боку, маємо складну проблему — що робити з цими кандидатами на працю, які до нас так численно зголошуються, а ми для них праці не маємо...

— Скільки апликацій Ви мали цього року?

— Коло 140.

— А скільки прийняли на працю?

— Всього 35 нових робітників. Для інших, на жаль, не стало місця. Повірте, це для нас найприкріша справа — відмовляти працюючим людям, яких так «тягне» на Союзівку! Ми свідомі того, що не один і не одна з цих молодих студентів чи студенток без труднощів знайшли б собі навіть кращу й поплатнішу працю між американцями... А проте, вони хочуть працювати на Союзівці.

— Що їх сюди так тягне?

— Союзівка має щось особливе притягальне для нашої молоді. З одного боку — найкращі умови дозволяють, спорт, забави та всіх розваг, з другого боку — рідне середовище, своє товариство, українська атмосфера... Давнішими роками батьки впливали на молоді, щоб їхала на українську оселю. Тепер молоді сама до нас рветься, без великої примуси...

— Як відбудеться у Вас селекція кандидатів на працю?

— Під цим оглядом є вже у нас усталені норми: членство в УНСОЮЗі, вік кандидата, вимоги до здоров'я, стан здоров'я, вишкіл із попередніх років, родинні обставини, активність в українських товариствах, знання мов, характер і поведінка, гостий «Амор», з його солістом, Ігорем Раковським, а в понеділки, середі і п'ятниці гратиме до танців наш новий набуток — оркестра «Союзівка», під музичним керівництвом п-ні Грени Віскуп. Вдячно, хоч і нелегко, роллю майстра церемонії дає виконувати маестро Володимир Гентни.

Інших товариствах, знання мов, характер і поведінка, гостий «Амор», з його солістом, Ігорем Раковським, а в понеділки, середі і п'ятниці гратиме до танців наш новий набуток — оркестра «Союзівка», під музичним керівництвом п-ні Грени Віскуп. Вдячно, хоч і нелегко, роллю майстра церемонії дає виконувати маестро Володимир Гентни.

— Що робите з новими робітниками?

— Школимо їх, учимо, що мають робити. З тією метою кличемо їх 2 тижні перед сезоном на перевипік. Звичайно, такий новий робітник більше нас коштує, бо треба йому платити і за час випічки. Та на це немає ради...

— Як собі радите з робітниками поза сезоном?

— У віддалі 16-ти миль від Союзівки, в містечку Нью Полл, є американський дівочий коледж, в котрому діє хоч невелика, але дуже активна українська студентська громада. До цієї громади зорнується також американці, або дівчата з мішаних родин, що були відшукані від нас. Вони беруть участь в українських імпрезах, що їх влаштовує громада, як у покази народного мистецтва, концертах, танцювальних виступах. Ці дівчата дуже радо приймають працювати на Союзівку, як тільки знайдеться потреба. З цим нам дуже велика вигода поза сезоном, коли у нас влаштовують свої підприємства й товариські зустрічі наші добрі сусіди — американці.

— Чи, на Вашу думку, система вибрання «кращих тижнів» витримала пробу часу?

— Не тільки на нашу думку, але така загальна оцінка наших гостей і приятелів. В першу чергу ми дали можливість ставати до констету, краси всім дівчатам, які відвідують Союзівку впродовж сезону, а раніше вибір місця Союзівки був пов'язаний з одним тільки вікендом на який, звичайно, приїжджали дівчата з найближчих околиць. Ви ж самі бачили, що минулого літа ми мали «кращі тижні» і з Канади, і з Чикаго, а цього літа місця Союзівки походить з Лорейн, Огайо-Тіксас система зробила вибір місця Союзівки більш популярним і атрактивним серед молоді.

— Ви думаєте, що до останнього вибору місця Союзівки не було жадних застережень?

— О, ні! Застереження, критика, вияви невдоволення, — слухні чи неслухні, — завжди були і будуть. Ще не вродилося таке жури, щоб вдовольно всіх кандидаток, їх матерів, родичів і симпатій! Один член минулої роки сказав, що всі кандидати були такі гарні, що який його сила і право, він поклав би на голову кожній дівчині корону місця Союзівки!.. Ми, «з уряду», підтримуємо його погляд усім серцем і душею!

зуб, а погладив трошки ким'яну статую прародича, — биль ушав, якби рукою відняло! Фігура мусіла мати велику популярність в народі, коли (як розповідають очевидці) страждаючи від зубного болю богемські повітряні прабатькові людського роду пальці рук і ніг, носа і пів бороди!

Я не думаю, щоб така небезпека загрожувала пам'ятникові гетьмана Івана Мазепи на Союзівці, проте шановній управі тієї виховно-відпочинкової оселі Українського Народного Союзу слід би подумати, чи не варто поставити докола пам'ятника залізну озеру, — про всякий, як то кажуть, випадок... Бо як ніде на Метрополіт славя про чародійну його міць — хто зна, що може трапитись у весняному сезоні, коли до християнства приступає, — як казали колись у нас, у Вібрецькому повіті.

Я, особисто, не хотів би давати цьому віру, поки ще сам не мав нагоди вперитись напочатку, що так воно є насправді, хоч знаю, що подібні випадки траплялись ще в Старім Краю. Кажуть, в знаний відпустовій місцевості Кальварія, стояла фігура нашого прародича-Адама, що мала помазати від болю зубів. Хто лиш мав болячий

Ви будете приємно здивовані і заскочені, коли в цьому літньому сезоні привітає Вас, так би мовити, на порозі Союзівки та побажає Вам гарних вакацій ніжко їмний, як місце Союзівки на 1969-ий рік, 18-літня красуня, Оля Шуй з Лорейн, Огайо. Хоч пані Олі прислуговує безплатний вакаційний побут на Союзівці, з титулу її «королювання», вона добровільно поступила до нас на працю, щоб, як сама каже, — краще заізнатися з Союзівкою, яку так полюбила.

Панна Оля вперше побачила Союзівку минулого літа, прибувши сюди на курси українськості. 17-го серпня 1968 р. взяла участь в тижневому констету краси і стала «красою тижня». Потім вернулася до Лорейн, де закінчила загальну середню школу, а від час Свята Праці 1968 р. приїхала на Союзівку ще раз, по те, щоб здобути корону Красуні Року, ставши наймолодшою місце Союзівкою в історії цих констетів, маючи за собою 17 років.

Панна Оля, дочка п-ства Катерини і Степана Шуй з Лорейн, Огайо, прекрасно володіє українською мовою (не гадаючи англійської!), належить до Пласту, грає на піані й гітарі, цікавиться театральним мистецтвом, та й, очевидно, є членом Українського Народного Союзу. Вона прийнята до Огайського Стейтського Коледжу, хоче стати професійною медсестрою. На Союзівці має тепер відповідальну й репрезентативну функцію, — яка й так дуже «до лиця», — приймає та вітає наших Виш. Гостей.

літнім і атрактивним серед молоді.

— Ви думаєте, що до останнього вибору місця Союзівки не було жадних застережень?

— О, ні! Застереження, критика, вияви невдоволення, — слухні чи неслухні, — завжди були і будуть. Ще не вродилося таке жури, щоб вдовольно всіх кандидаток, їх матерів, родичів і симпатій! Один член минулої роки сказав, що всі кандидати були такі гарні, що який його сила і право, він поклав би на голову кожній дівчині корону місця Союзівки!.. Ми, «з уряду», підтримуємо його погляд усім серцем і душею!

ІХ ЗАДУШЕВНІ БАЖАННЯ...

«... Now Soyuizivka suffered and is still suffering from growing pains. More people more facilities. More water was being consumed. A steel tank capable of storing 400,000 gallons of water had to be erected, wells had to be drilled, new pipe lines laid, more sewage facilities, larger electrical services, more parking areas, roads had to be paved, air conditioning are problems which though partially solved must be further developed. Our members are demanding more rooms, since Soyuizivka is not able to accommodate all who wish to stay here be it in the summer or weekends after the season».

Daniel Slobodian: «A Concise History of Soyuizivka»

... Тут хочу тільки потвердити слова Д. Слободяна, що основною проблемою Союзівки з першого дня її придбання в 1952 році було те, що ця наша оселя треба було стало розбудовувати, поліпшувати, модернізувати стосовно до вимог часу і гостей. Коротше сказавши, Союзівці ніколи не бракувало гостей, але завжди був «страх», зокрема в новому сезоні, що забракне приміщень для гостей... Ця кризова проблема — нестача кімнат і нових будівель — загострилася особливо в останніх двох-трьох роках і Батько-Союз у своєму ювілейному, 1969-му році, мусить її успішно розв'язати — для добра цієї нашої оселі, що є нашим спільним добром».

Володимир Квас: «Союзівка за 15 років». (З Ювілейного Альманаху 75-річчя УНСОЮЗУ, «Українська Заморська Твердиня».)

НАШІ МИСТЦІ ГОСТЯМИ СОЮЗІВКИ

Яків Гніздовський

Любослав Гуцалока

Едвард Козак

(Закінчення на стор. 1-й)

Є „ТРЕМБІТА“ — ЧОМУ НЕМАЄ „БАНДУРИ“?..

Цього літа бара Союзівки святкуватиме хоч і часою скромний, проте замітний ювілей чи ювілейчик: оце минає рік часу, як любитель бари (а їм ім'я леґіон!) смакують-розкошують знаменитим напінком — «спіритуальним» винаходом п. Кваса під назвою „Трембіта“, що його подають гостям в часі полуденку або т.зв. „ланчу“.

„Трембіту“ підносять наші красні кельнерки з спеціально-чарівною усмішкою в спеціальних чарках, що їх би можна також назвати флакончиками, тонких, а довгих, котрі такі справді пригадують формою гуцульську трембіту! До речі, ці чарочки, вже порожні, можна набувати в кельнерок, як сувеніри, в ціні 1.25 дол. за штуку.

Що „Трембіта“ стала справді популярною серед вакаційних гостей найкраще свідчить факт, що в ювілейній реві Союзівки, виставлений з великим успіхом на закінчення минулорічного сезону, була окрема балетна сценка, укладу п-ні Олі Іванівки, спеціально присвячена „Трембіті“.

„ГАЛЕРІЯ“ СОЮЗІВКИ

Під кінець травня ц. р. в часі 13-го делегатського з'їзду Українського Лікарського Т-ва П. А. на Союзівці була влаштована в залі бібліотеки і мала гарний успіх одноденна виставка нових картин трьох видатних українських мистців-малювальників: Якова Гніздовського, Любослава Гуцалока й Едварда Козака. Два перші мистці від кількох років числяться до сталих „резидентів“ Союзівки, тут вони проводять з родинами свої вакації, мають свої мистецькі „сальони“, що стали однією з культурних атракцій нашої оселі.

Мистець Едвард Козак — наш незрівняний Еко, хоч і має свою літню столицю в сусідньому Гантері, проте тримає тісний контакт із Союзівкою, влаштовує у нас виставки своїх картин і авторські вечори, бере особисту участь в розвагових програмах, допомагає організувати їх та оформляти. Славні Екові окуляри такі ж популярні на Союзівці, як сива чуприна (а тепер і борода!) мистця Гніздовського, або чемний Ярема, синок панства Гуцалока.

У просторій, прибраній в полтавському стилі Ідальці Союзівки постійно виставляються картини цих трьох мистців, як також, принагідно, твори Ол. Климка, М. Мороза, Б. Божемського та інших. На з'їзді Яворичани в дні 14-15 червня мав тут свою дводенну виставу мистець Тарас Шумилович. „Галерея“ Союзівки — це, звичайно, умовна назва, це галерея ніде не рестрована і жадним агентом не рекламована, не має офіційної ліценції і не дуже її потребує... Управа Союзівки не

ГРОМАДСЬКА ПРАЦЯ НА ДОЗВІЛІ

Знову входимо у вакаційний час, сповнений дозвіл, відпочинком та скріплюванням здоров'я. Відкладемо на осінь чимало щоденних у цьому також громадських обов'язків, як засідання, наради й ширші збори. І добре, що відкладемо. Інтенсивність і темп тутешнього життя, а також клімат, вимагають „зміни повітря“.

Але й під час дозволів не всяка громадська праця припиняється. Зокрема не припиняє наше жіноцтво, яке більше і довше від мужичків користується вакаційною дозвіл. Відділи СУА мінляють лиш форми своєї діяльності, достосовуючи їх до вакаційних умов, а то й використовують ці умови. Ось два приклади, один з недавнього минулого, другий з близького вже майбутнього. Два тижні тому Іноарська Округна Рада СУА виявилася з численними членами своїх Відділів на прогулянці на Союзівку, де не лиш провела час на задушеному дозвіллі, але також улаштувала дуже вдалу імпрезу присвячену тисячеліттю княгині Ольги. Навіть рясний дощ, що скролював свіжу зелень і — союзників з Іноарщини, — не перешкодив в імпрезі, ані не поспував радісного настрою учасників. До успіху цієї імпрези багато причинялася діяльність господарів Союзівки та учасників дівчаток, що в літі тут працюють. Потім відбувся у великій залі святковий обід, якого настрій на довго залишиться в пам'яті всіх учасників, чи рідше учасників.

А ось другий приклад нашої активності на дозвіллі. В неділю 13-го липня ц. р. на цій — же самій Союзів-

Є ЦЕ ПРАВДА, А НЕ БАЙКА: ДЕ ДАНИЛО, ТАМ І ФАНКА.

СОЮЗІВКИ ВСЯ ПРИКРАСА — ЦЕ КЕЛЬНЕРКИ ПАНА КВАСА.

ЧАРІ НА СОЮЗІВЦІ

(Фейлетон)

Друга справа, що й сама постать гетьмана Івана Мазепи овіяна такою романтикою, як жадна інша історична фігура; про це ми знаємо з світового письменства, від Байрона по Словацького, та й немало з трилогії Богдана Лепкого (гляди перший том „Мотря“!). Покійний наш гетьман був не лише зручний політик і відважний лицар, не тільки „през шаблю“ добував права народу, але й був активно заангажований на серцевому, сказати б, фронті, навіть тоді, коли вже стояв у позилітній віці ювілята.

Врадувавши разом докупити всі ці моменти, цілком не треба дивуватися, що докола пам'ятника Мазепі на Союзівці кружляє легенда, що він, мовляв, помагає в сердечних справах... А як помагає, в який спосіб?.. Ото ж,

розповідають, коли в місячну або зоряну ніч притулюється до постаменту або личитікнута його рукою, в що ж мить у вас являється бурхливий вплив юності, бадьорості, надзвичайної якоїсь наснаги! І тут же подають конкретний факт, що стався з одним із менеджерів Союзівки, який, мабуть, під чародійним діянням пам'ятника, несподівано для себе самого — одружився та ще до того щасливим батьком став!

Я, особисто, не хотів би давати цьому віру, поки ще сам не мав нагоди вперитись напочатку, що так воно є насправді, хоч знаю, що подібні випадки траплялись ще в Старім Краю. Кажуть, в знаний відпустовій місцевості Кальварія, стояла фігура нашого прародича-Адама, що мала помазати від болю зубів. Хто лиш мав болячий

Добре сталося, що цю поличку коло павільйону „Кіт“, де стоїть пам'ятник гетьманові Іванові Мазепі, зобачив Сергій Литвиненко, овеяний й покровлений свяченою водою, а то, кажуть, з деякого часу докола того пам'ятника творилися різні чаро-мари та всякі містери... Розповідали мені в секреті деякі старші пубрики, що, мовляв, той пам'ятник, за ізниті „словами“, помагає на любові... „До речі, я навіть і не дуже так здивувався, коли почув цю новину, бо то й саме місце, де пам'ятник стоїть, страшенно романтичне! Тут, саме, тією доріжкою, що єсте попри „Дарницю“, наші курянти відправджують куряток з українськості, там, у чагарнику, поміж срібнокорими берісками, то й місця завітнітні світичі, і союзівкові зірки яскравіше зоряють, ніж закоханих білельфівських красуні на ньюйоркських кавалері...

ПРЕСОВИИ ФОНД „СВОБОДИ“

В. П. Полищев — разово	10.00
по \$5.00: Г. Иванюшин и М. О. Гук	10.00
Всего	Разом \$170.00

Жертвodawцы „Слава“!
